Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

9. september 2015*

Eelotsusetaotlus — Lennuettevõtjate vastutus õnnetusjuhtumite puhul — Kahju hüvitamise hagi — Montréali konventsioon — Määrus (EÜ) nr 2027/97 — Kinnisasja omaniku poolt võimalikule ostjale kinnisasja õhust näitamise eesmärgil tasuta tehtud lend — Määrus (EÜ) nr 864/2007 — Liikmesriigi õiguses ette nähtud vahetu hagemisõigus tsiviilvastutuse kindlustusandja vastu

Kohtuasjas C-240/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landesgericht Korneuburg (Austria) 12. mai 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. mail 2014, menetluses

Eleonore Prüller-Frey

versus

Norbert Brodnig,

Axa Versicherung AG,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud S. Rodin (ettekandja), A. Borg Barthet, E. Levits ja M. Berger,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 4. märtsi 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— E. Prüller-Frey, esindaja: *Rechtsanwalt* A. Weinzierl,

— N. Brodnig ja Axa Versicherung AG, esindaja: *Rechtsanwalt* F. Hörlsberger,

— Austria valitsus, esindaja: C. Pesendorfer,

— Prantsusmaa valitsus, esindaja: M. Hours,

— Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, M. Wilderspin, F. Wilman ja K.-P. Wojcik,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

olles 20. mai 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Montréalis 28. mail 1999 sõlmitud rahvusvahelise õhuveo nõuete ühtlustamise konventsiooni, mis Euroopa Liidu nimel kiideti heaks nõukogu 5. aprilli 2001. aasta otsusega 2001/539/EÜ, (EÜT L 194, lk 38; ELT eriväljaanne 07/05, lk 491; edaspidi „Montréali konventsioon"), artikli 1 lõiget 1 ning artikleid 17, 29 ja 33, nõukogu 9. oktoobri 1997. aasta määruse (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta reisijate ja nende pagasi õhuveol (EÜT L 285, lk 1; ELT eriväljaanne 13/140, lk 2) (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. mai 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 889/2002 (EÜT L 140, lk 2; ELT eriväljaanne 07/06, lk 246)) (edaspidi „määrus nr 2027/97") artikli 2 lõike 1 punkte a ja c, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse nr 785/2004 kindlustusnõuete kohta lennuettevõtjatele ja õhusõiduki käitajatele (ELT L 138, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 160) artikli 3 punkte c ja g, nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artiklit 67, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma II") (ELT L 199, lk 40) artiklit 18 ning nõukogu 22. juuni 1988. aasta teise direktiivi 88/357/EMÜ otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks ja muudetakse direktiivi 73/239/EMÜ (EÜT L 172, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 198) (muudetud nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiiviga 92/49/EMÜ (ELT L 228, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 346)) (edaspidi „direktiiv 88/357"), artikli 7 lõike 1 punkti f.

2 See taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on E. Prüller-Frey ja teine pool N. Brodnig ja Saksamaal asutatud kindlustusettevõte Axa Versicherung AG (edaspidi „Axa") ning mille ese on E. Prüller-Freyle lennuõnnetuse tõttu tekkinud ja tulevikus tekkiva kahju hüvitamine.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 Montréali konventsiooni artikli 1 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Konventsiooni kohaldatakse inimeste, pagasi või lasti rahvusvahelisele veole, mida teostatakse õhusõidukiga tasu eest. Samuti kohaldatakse seda lennuettevõtja teostatavale tasuta õhuveole."

Liidu õigus

4 Määruse nr 2027/97 artiklis 1 on sätestatud:

„Käesoleva määrusega rakendatakse Montréali konventsiooni asjakohaseid sätteid, mis käsitlevad reisijate ja nende pagasi õhuvedu, ja kehtestatakse teatavad lisasätted. Lisaks laiendatakse nende sätete kohaldamisala liikmesriigisisestele õhuvedudele."

5 Selle määruse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *lennuettevõtja* – õhuveoettevõtja, kellel on kehtiv lennutegevusluba;

b) *ühenduse lennuettevõtja* – lennuettevõtja, kellel on kehtiv lennutegevusluba, mille liikmesriik on väljastanud [nõukogu 23. juuli 1992. aasta] määruse (EMÜ) nr 2407/92 [lennuettevõtjatele lennutegevuslubade väljaandmise kohta (EÜT L 240, lk 1; ELT eriväljaanne 06/02, lk 3)] kohaselt;

c) *hüvitisele õigust omav isik* – reisija või muu isik, kellel on õigus vastavalt kehtivale õigusele kõnealuse reisija suhtes hüvitist nõuda;

[…]”.

6 Määrus nr 2407/92 tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 293, lk 3) alates 1. novembrist 2008.

7 Määruse nr 1008/2008 artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

4) „lennuteenus” – reisijaid, lasti ja/või posti vedav lend või lendude sari, tasu ja/või rendi eest;

5) „lend” – väljumine kindlaksmääratud lennujaamast kindlaksmääratud sihtlennujaama suunas;

6) „kohalik lend” – lend, mis ei sisalda reisijate, posti ja/või lasti vedu erinevate lennujaamade või lubatud maandumiskohtade vahel;

[…]”.

8 Selle määruse artiklis 3 on sätestatud:

„1. Ühelgi ühenduses asukohta omaval ettevõtjal ei ole lubatud vedada õhu kaudu reisijaid, posti ja/või lasti tasu ja/või rendi eest, kui ettevõtjale ei ole antud asjakohast lennutegevusluba.

Käesoleva peatüki nõudeid täitval ettevõtjal on õigus saada lennutegevusluba.

[…]

3. Ilma et see piiraks ühenduse, siseriikliku või rahvusvahelise õiguse mis tahes muude kehtivate sätete kohaldamist, ei kehti nõue omada kehtivat lennutegevusluba järgmiste lennuteenuste kategooriate puhul:

a) lennuteenused, mida osutatakse mootorita õhusõidukiga ja/või ülikerge mootorõhusõidukiga, ning

b) kohalikud lennud.”

9 Määruse nr 785/2004 artikli 2 lõikes 2 on sätestatud:

„2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste suhtes:

[…]

g) õhusõidukid, sealhulgas purilennukid, mille maksimaalne stardimass on alla 500 kg, ning ülikerglennukid:

— mida kasutatakse mittekaubanduslikel eesmärkidel, või

— mida kasutatakse kohaliku tasandi lendamiskoolituses, mis ei hõlma rahvusvaheliste piiride ületamist,

sedavõrd, kuivõrd on tegemist käesoleva määrusega ette nähtud kindlustuskohustusega hõlmatud sõja ja terrorismi ohuga.”

10 Määruse nr 864/2007 artiklis 4 on sätestatud:

„1. Kui käesolevas määruses pole sätestatud teisiti, kohaldatakse kahju õigusvastasest tekitamisest tuleneva lepinguvälise võlasuhte suhtes selle riigi õigust, kus kahju tekib, olenemata sellest, millises riigis kahju põhjustanud sündmus aset leidis, ning olenemata sellest, millises riigis või millistes riikides ilmnevad nimetatud sündmuse kaudsed tagajärjed.

2. Kui väidetavalt vastutava isiku ja kannatanu harilik viibimiskoht on kahju tekkimise ajal samas riigis, kohaldatakse kõnealuse riigi õigust.

3. Kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb, et kahju õigusvastane tekitamine on ilmselgelt tihedamalt seotud mõne muu riigiga kui lõigetes 1 ja 2 osutatud riik, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust. Ilmselgelt tihedam seos mõne teise riigiga võib eelkõige tugineda poolte vahel juba olemasolevale suhtele, nagu näiteks lepingule, mis on asjaomase kahju õigusvastase tekitamisega tihedalt seotud.”

11 Nimetatud määruse artiklis 18 on sätestatud:

„Kui lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatav õigus või kindlustuslepingu suhtes kohaldatav õigus seda ette näeb, võib kannatanu esitada oma nõude vahetult kahju tekitamise eest vastutava isiku kindlustusandja vastu.”

12 Nõukogu 24. juuli 1973. aasta esimese direktiivi 73/239/EMÜ otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 228, lk 3; ELT eriväljaanne 06/01, lk 14) (muudetud direktiiviga 88/357; edaspidi „direktiiv 73/239”) artiklis 1 on sätestatud:

„1. Käesolev direktiiv käsitleb liikmesriigi territooriumil asutatud või asutada soovivate kindlustusseltside sõltumatu otsekindlustustegevuse alustamist ja jätkamist, kaasa arvatud lõike 2 nimetatud abi osutamine.

[…]

3. Käesolevas artiklis nimetatud toimingud on liikide kaupa esitatud lisas.”

13 Direktiivi 73/239 artiklis 5 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

d) suured riskid:

i) lisa punktis A liikidesse 4, 5, 6, 7, 11 ja 12 kuuluvad riskid;

[…]”.

14 Selle direktiivi lisas on täpsustatud:

„A. Riskide liigitamine vastavalt kindlustusliikidele

[…]

5. Õhusõidukid

Õhusõidukite kahjustused või kaotus.

[…]

11. Õhusõiduki valdaja vastutuskindlustus

Kogu vastutus, mis tekib õhusõidukite kasutamisel (sealhulgas vedaja vastutus).

[…]”.

15 Direktiivi 88/357 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis nimetatud ja liikmesriikides asuvaid riske käsitlevate kindlustuslepingute suhtes kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt järgmistele sätetele.

[…]

f) direktiivi 73/239/EMÜ artikli 5 punkti d alapunktis i nimetatud riskide korral võivad lepingu osapooled valida ükskõik millise õiguse.

[…]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 E. Prüller-Frey, kelle kodu ja alaline elukoht oli sel ajal Austrias, lendas 30. augustil 2010 „Calidus” marki gürokopteril, mille stardimass on 450 kg ja mida juhtis F. Preiss, aaloeistanduse võimaliku ostmise eesmärgiga selle istanduse kohal.

17 Enne seda lendu oli gürokopteri omanik F. Preiss palunud N. Brodnigult abi soodsa hinnaga kindlustuslepingu sõlmimiseks. Kuna N. Brodnig oli kogunud rohkem lennutunde kui F. Preiss ja kuna kindlustusmakse summa arvutamisel lähtutakse lennutundide arvust, siis nõustus N. Brodnig –

kes oli teatanud oma elukohaks nii Hispaania, kus ta oli elanud alates 2007. aastast, kui ka Austria – sõlmima 6. mail 2009 põhikohtuasjas kõnealuse gürokopteri valdajana Axaga mitut riski hõlmava tsiviilvastutuskindlustuse lepingu selle gürokopteri valdaja ja reisijate jaoks.

18 Kõnealuses Axa kindlustuspoliisis oli põhikohtuasjas käsitletava gürokopteri kasutamise eesmärgina märgitud „ärilennud, eralennud, müügieesmärgiga esitluslennud". Kõnealuse poliisi sõnastuses oli täpsustatud, et sellele kohaldatakse Saksamaa õigust ja see näeb sellel põhinevate vaidluste puhul ette „Saksamaa Liitvabariigi" kohtualluvuse. Sama poliisi sõnastuse kohaselt ei ole siiski välistatud „muu kohustuslik kohtualluvus Saksa õiguse alusel".

19 Põhikohtuasjas käsitletav gürokopter väljus Medina Sidonia'st (Hispaania) ja Jerez de la Frontera (Hispaania) lähedal juhtus sellega õnnetus.

20 E. Prüller-Frey, kes sai selle õnnetuse tagajärjel kehavigastusi, esitas Landesgericht Korneuburgile (Korneuburgi (Austria) esimese astme kohus) hagi, paludes kostjatelt välja mõista 142 946,40 euro suurune kahjuhüvitis ja 4% intressi alates 2. oktoobrist 2012 ning tuvastada kostjate solidaarvastutus kogu edaspidise kahju eest, mis on õnnetusega põhjuslikus seoses, kusjuures N. Brodnigu vastutus on piiratud seadusjärgse vastutusega ja Axa vastutus on piiratud põhikohtuasjas käsitletava kindlustuslepinguga.

21 Kostjad vaidlustasid Landesgericht Korneuburgis Austria kohtute pädevuse põhikohtuasjas käsitletava vaidluse lahendamisel ja lisasid, et põhikohtuasjale tuleb kohaldada mitte Austria vaid Hispaania õigust. Kostjad leiavad, et E. Prüller-Frey võimalus esitada vahetult hagi Axa vastu sõltub põhikohtuasjas käsitletavast kindluspoliisist. Kuna sellele kohaldatakse Saksa õigust, mis välistab sellise hagi esitamise, ja kuna olukorda põhikohtuasjas reguleerib Hispaania õigus, mis välistab hagi vahetu esitamise, siis tuleb E. Prüller-Frey hagi nende väitel tagasi lükata. Põhikohtuasja menetlusosalised nõustuvad siiski sellega, et kõnealune kindlustus on kohustuslik ja et Montréali konventsioon ei ole põhikohtuasjas kohaldatav.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb selles, et Montréali konventsioon ei ole põhikohtuasjas kohaldatav, kuna selle kohaldatavus laieneb määruse nr 2027/97 alusel ka siselendudele. Nimetatud kohus püüab seetõttu määratleda kõnealustele asjaoludele kohaldatavat vastutuskorda ning juhul kui nimetatud konventsioon ei ole kohaldatav, siis soovib ta teada, kas määruse nr 864/2007 artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et see lubab E. Prüller-Freyl esitada hagi vahetult Axa vastu lepinguvälistele kohustustele kohaldatava õiguse alusel, sõltumata sellest, millist õigust kohaldatakse põhikohtuasjas käsitletavale N. Brodnigu ja Axa valitud kindlustuslepingule.

23 Neil kaalutlustel ja silmas pidades tekkinud kahtlusi liidu õiguse tõlgendamise küsimustes, otsustas Landesgericht Korneuburg esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 2027/97 artikli 2 lõike 1 punkte a ja c, määruse nr 785/2004 artikli 3 punkte c ja g ning Montréali konventsiooni artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et hüvitisnõue, mille esitas kannatanu,

— kes viibis õhusõidukis, mille väljumis- ja saabumiskoht liikmesriigis oli üks ja sama;

— keda piloot vedas tasuta;

— kelle lennu eesmärk oli piloodiga kavandatud kinnisvaratehingut silmas pidades tutvuda kinnisasjaga õhust, ja

— kes sai õhusõiduki allakukkumise tagajärjel kehavigastusi,

tuleb hinnata üksnes Montréali konventsiooni artikli 17 alusel, kohaldamata siseriiklikku õigust?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas Montréali konventsiooni artiklit 33 ja määruse nr 44/2001 artiklit 67 tuleb tõlgendada nii, et pädevust menetleda esimeses küsimuses nimetatud hüvitisnõuet ja langetada nende suhtes otsus tuleb hinnata üksnes Montréali konventsiooni artikli 33 alusel?

3. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas Montréali konventsiooni artiklit 29 ja määruse nr 864/2007 artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt on esimeses küsimuses viidatud kannatanul õigus esitada hagi vahetult kindlustusandja vastu, kelle juures on kindlustatud kahju tekitanud isiku tsiviilvastutus?

4. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas direktiivi 88/357 artikli 7 lõike 1 punkti f ja määruse nr 864/2007 artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et tingimusi, mille täidetuse korral on esimeses küsimuses viidatud kannatanul õigus esitada hagi vahetult kindlustusandja vastu, kelle juures on kindlustatud kahju tekitanud isiku tsiviilvastutus, tuleb hinnata kolmanda riigi õiguse alusel, kui

   — lepinguvälise kahju tekitamisele kohaldatav õiguskord näeb vahetu hagemisõiguse ette kindlustuslepinguseaduses;

   — kindlustuslepingu pooled otsustavad valikuõigust kasutades kolmanda riigi õiguskorra kasuks;

   — kohaldamisele kuulub selle kohaselt kindlustusandja asukohariigi õigus, ja

   — selle riigi õiguskord näeb kindlustuslepinguseaduses samuti ette vahetu hagemisõiguse?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

24 Oma esimeses küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2027/97 artikli 2 lõike 1 punkte a ja c ning Montréali konventsiooni artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et hüvitisnõuet – mille esitas isik, kes viibis õhusõidukis, mille väljumis- ja saabumiskoht liikmesriigis oli üks ja sama ning keda veeti tasuta, eesmärgiga tutvuda kinnisasjaga õhust, selle õhusõiduki piloodiga kavandatud kinnisvaratehingut silmas pidades, ja kes sai selle õhusõiduki allakukkumise tagajärjel kehavigastusi – tuleb hinnata üksnes Montréali konventsiooni artikli 17 alusel ja seega on liikmesriigi õiguse kohaldamine välistatud.

25 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb kõigepealt kindlaks määrata, kas Montréali konventsioon on põhikohtuasjas kohaldatav.

26 Selles osas olgu rõhutatud, et määruse nr 2027/97 artikli 1 kohaselt rakendatakse selle määrusega Montréali konventsiooni asjakohaseid sätteid, mis käsitlevad reisijate ja nende pagasi õhuvedu, ja kehtestatakse teatavad lisasätted.

27 Seega, määramaks kindlaks, kas põhikohtuasjas on Montréali konventsioon kohaldatav, peab uurima seda, kas põhikohtuasi kuulub määruse nr 2027/97 kohaldamisalasse.

28 Selles osas tuleb meenutada, et vastavalt nimetatud määruse artiklile 1 kohaldatakse kõnealust konventsiooni sellistele liikmesriigisisestele õhuvedudele, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

29 Sellegipoolest kohaldatakse nimetatud määrust üksnes „lennuettevõtjatele” määruse artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses, see tähendab õhuveoettevõtjatele, kellel on kehtiv lennutegevusluba, ning artikli 2 lõike 1 punkti b kohaselt ühenduse lennuettevõtjatele, see tähendab lennuettevõtjatele, kellel on kehtiv lennutegevusluba, mille liikmesriik on väljastanud määruse nr 2407/92 kohaselt.

30 Selles osas ilmneb eelotsusetaotlusest, et kostjad ei ole hõlmatud mõistega „lennuettevõtja” määruse nr 2027/97 artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses, kuna nad ei ole lennuettevõtjad, kellele on antud kehtiv lennutegevusluba.

31 Pealegi ei kuulu põhikohtuasja kostjad ka määruse nr 2027/97 artikli 2 lõike 1 punktis b esitatud mõiste „ühenduse lennuettevõtja” kohaldamisalasse, kuna nad ei ole lennuettevõtjad, kellel on kehtiv lennutegevusluba, mille liikmesriik on väljastanud määruse nr 2407/92 kohaselt.

32 Seda järeldust kinnitab pealegi asjaolu, et põhikohtuasjas käsitletava ühes liikmesriigis tasuta teostatud lennu eesmärk oli kinnisvaratehingu võimalik sõlmimine ja see ei hõlmanud reisijate vedu erinevate lennujaamade või lubatud maandumiskohtade vahel, mille puhul oleks tegemist „kohaliku lennuga” määruse nr 1008/2008 artikli 2 lõike 1 punkti 6 tähenduses ja et sama määruse artikli 3 lõike 3 punkti b kohaselt ei kehti sellisele lennule nõue omada kehtivat lennutegevusluba.

33 Neist kaalutlustest lähtudes tuleb asuda seisukohale, et kuna põhikohtuasja kostjaid ei saa pidada „lennuettevõtjateks” ega *a fortiori* „ühenduse lennuettevõtjateks” määruse nr 2027/97 artikli 2 lõike 1 punktide a ja b tähenduses, siis ei kuulu põhikohtuasi nimetatud määruse kohaldamisalasse.

34 Seega ei ole Montréali konventsioon, mida kohaldatakse ühe liikmesriigi sisestele lendudele üksnes tingimusel, et need kuuluvad määruse nr 2027/97 kohaldamisalasse, põhikohtuasjas kohaldatav.

35 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb määruse nr 2027/97 artikli 2 lõike 1 punkte a ja c ning Montréali konventsiooni artikli 1 lõiget 1 tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui Montréali konventsiooni artikli 17 alusel hinnatakse hüvitisnõuet, mille esitas isik, kes viibis õhusõidukis, mille väljumis- ja saabumiskoht liikmesriigis oli üks ja sama ning keda selle õhusõiduki piloodiga kavandatud kinnisvaratehingu raames veeti tasuta, eesmärgiga tutvuda kinnisasjaga õhust, ja kes sai selle õhusõiduki allakukkumise tagajärjel kehavigastusi.

36 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele ja kolmandale küsimusele vaja vastata.

Neljas küsimus

37 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 864/2007 artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et see võimaldab põhikohtuasjas käsitletavas olukorras kahju kannatanud isikul esitada kahju hüvitamise hagi vahetult kindlustusandja vastu, kui niisugune hagi on nähtud ette lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatavas õiguses, mis on hüvitisnõude aluseks, sõltumata kindlustuslepingus poolte valitud kohaldatavast õigusest.

38 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb meenutada, et ei ole välistatud, et teatud asjaoludel võib vastutus õhusõiduki allakukkumise eest kuuluda lepinguvälise vastutuse alla määruse nr 864/2007 artikli 2 tähenduses.

39 Nagu tuleneb määruse nr 864/2007 artikli 18 sõnastusest, on sellisel juhul kannatanul võimalik esitada nõue vahetult kahju tekitamise eest vastutava isiku kindlustusandja vastu, kui lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatav õigus või kindlustuslepingu suhtes kohaldatav õigus seda ette näeb.

40 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 75 märkinud, ei kujuta määruse nr 864/2007 artikkel 18 endast kollisiooninormi kindlustusandja või kindlustuslepinguga kaetud isiku kohustuse kindlaksmääramise suhtes kohaldatava materiaalõiguse seisukohast.

41 See artikkel annab üksnes õiguse vahetult hagi esitada juhul, kui mõni selles loetletud õigusakt sellise võimaluse annab.

42 Samas ei sõltu kannatanu õigus esitada hagi vahetult kahju tekitanud isiku kindlustusandja vastu asjaomase kindlustuslepingu poolte lepingulistest kohustustest. Samuti ei mõjuta lepingupoolte poolt sellele lepingule kohaldatava õiguse valik kõnealuse kannatanu õigust esitada vahetult hagi kohaldatava lepinguvälise õiguse alusel.

43 Järelikult peab eelotsusetaotluse esitanud kohus selleks, et kindlaks määrata, kas käesoleval juhul võib E. Prüller-Frey esitada hagi vahetult Axa vastu, välja selgitama, kas põhikohtuasjas kohaldatav lepinguväline õigus, mis tuleb kindlaks määrata määruse nr 864/2007 artikli 4 alusel, või võimaldab Axa ja N. Brodnigu sõlmitud kindlustusleping sellise hagi esitamist.

44 Selles osas tuleb asuda seisukohale, et asjaomasele kindlustuslepingule kohatav õigus ei saa käesoleval juhul takistada lepinguvälise õiguse alusel vahetult hagi esitamist.

45 Eeltoodust tuleneb, et määruse nr 864/2007 artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas käsitletavas olukorras on kahju kannatanud isiku vahetu hagemisõigus kahju tekitamise eest vastutava isiku kindlustusandja vastu võimalik siis, kui see on nähtud ette lepinguvälisele võlasuhtele kohaldatavas õiguses, sõltumata kindlustuslepingule poolte valitud kohaldatavas õiguses sätestatust.

Kohtukulud

46 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Nõukogu 9. oktoobri 1997. aasta määruse (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta reisijate ja nende pagasi õhuveol (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. mai 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 889/2002) artikli 2 lõike 1 punkte a ja c ning Montréalis 28. mail 1999 sõlmitud rahvusvahelise õhuveo nõuete ühtlustamise konventsiooni, mis Euroopa Liidu nimel kiideti heaks nõukogu 5. aprilli 2001. aasta otsusega 2001/539/EÜ, artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui Montréali konventsiooni artikli 17 alusel hinnatakse hüvitisnõuet, mille esitas isik, kes viibis õhusõidukis, mille väljumis- ja saabumiskoht liikmesriigis oli üks ja sama ning keda selle õhusõiduki piloodiga kavandatud kinnisvaratehingu raames veeti tasuta, eesmärgiga tutvuda kinnisasjaga õhust, ja kes sai selle õhusõiduki allakukkumise tagajärjel kehavigastusi.**

2. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma II”) artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas käsitletavas olukorras on kahju kannatanud isiku vahetu hagemisõigus kahju tekitamise eest vastutava isiku kindlustusandja vastu võimalik siis, kui see on nähtud ette lepinguvälisele võlasuhtele kohaldatavas õiguses, sõltumata kindlustuslepingule poolte valitud kohaldatavas õiguses sätestatust.**

Allkirjad